

Władaj słowem jak Chodkiewicz

Stowarzyszenie
POSPOLITE RUSZENIE

Moje kochana Zosienu,

Ja z dobrego Afektu pisał ieszcze na luzn
leżonc. Ze całego usta wdżenone w
m. m. P. a w m. P. inaczo to Humac
nie mśle ożadnich ustach mślich pr
Szanuysie w m. Panno. pożilam m
chair wedle rozkazania w m. m.
oddarane sie d. Swiklania od mienn
lasci w m. m. P. Ziliwy Sluga,

POSPOLITE RUSZENIE

STOWARZYSZENIE

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach programu Narodowego Centrum Kultury „Ojczysty – dodaj do ulubionych 2021”

PLAN NA DZIŚ

1. Opowieść o hetmanie
2. Warsztaty językowe
3. Sesja RPG

1. OPOWIEŚĆ O „LITEWSKIM ACHILLESIE”

Bohater roku 2021

JAN KAROL CHODKIEWICZ

**W 400 LAT PO WIKTORII
CHOCIMSKIEJ PRZYPOMINAMY
POSTAĆ HETMANA WIELKIEGO
LITEWSKIEGO.**

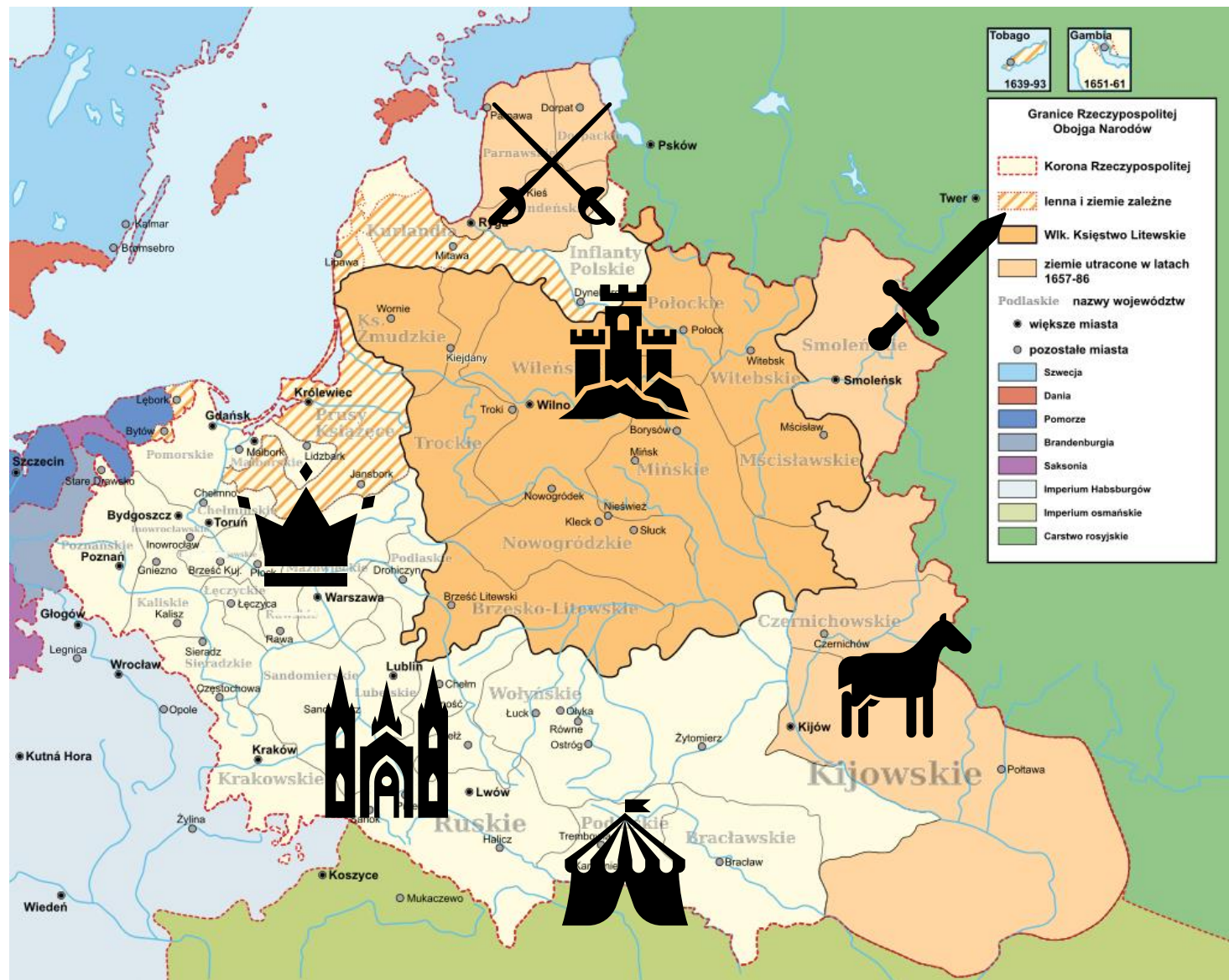

**UBIEGŁY ROK ZOSTAŁ
USTANOWIONY PRZEZ SEJM
RZECZPOSPOLITEJ ROKIEM
HETMANA STANISŁAWA
ŻÓŁKIEWSKIEGO.**

Witold Piwnicki, *Bitwa pod Cecorą*, 1878

Rzeczpospolita Obojga Narodów

KIRCHOLM 1605

„...a iż z tego zwycięstwa my osobliwą i wielką uciechę mamy, abychmy tym doskonalszą mieli i mieć na tego pamiątkę, prosimy pilnie W M , abyś W M rozkazał komu biegłemu i świadomemu wzięwszy malarza, położenie miejsca tamtego gdzie potrzeba była, szyki i wszytek postępek jako się ta tam bitwa wzięła wymalować, imiona poczyniwszy miast i osób [mowa o tzw. legendzie]. Wielką i barzo wdzięczną rzecz nam W M uczynisz”

Królowna Anna Wazówna (siostra Zygmunta III)

do hetmana, 21 X 1605 r.

Dan z obozu nad pobjowiskiem 5 Julii r. 1607.

Moja najmilsza Zosieńku, moja pociecho serdeczna.

Już nas Pan Bóg rozprawił przez szablę, dnia 4 Lipca pod Guzowem doszlichmy ich, stawili nam pole jako ludzie rycerscy, ale przegrali. Na placu nie wiele trupa, nie masz dwuset, ale rannych zbytnie wiele, pojmanych i znacznych nie mało, ile towarzyszków; głowy pouciekały.

Widzi Pan Bóg, jako z obu stron jestechny żałośni, patrząc na bracią swoją, i na takie grono grzecznych ludzi. Żałośni i oni, gdyż są zwiedzeni bałamuctwy Wojewody Krakowskiego ¹⁾, który wszystkie traktaty Królewskie uławiał, a co innego do zburzenia ich powiedział. Panie Boże się pożał takiej ich sprawy; ale iż się już stało, ty sam Panie racz uśmierzyć już, aby do czego gorszego potem nie przyszło. Chorągwie, działa nieprzyjacielskie (jeśli ich tak niebożat nazwać), pobrane: i tak masz moja pociecho, tragedią tuteczną. Jam z łaski Bożej zdrów dobrze, daj panie Boże tak i dłużej. Teraz gdzie się obrócim jeszcze nie wiem; ale byłem Króla zaprowadził, a o Zgorsk co postanowił, zarazem do ciebie, moja duszo, dniem i nocą pobiege, niegodny Pana Boga prosząc, abym cię zdrową i z Hieronimkiem moim oglądał. Oddawam się zatem uprzejmej miłości waszej moja duszo.

Waszej Miłości uprzejmie z serca miłujący małżonek.

¹⁾ Mikołaj Zebrzydowski.

WOJNA Z PAŃSTWEM MOSKIEWSKIM

*“Wino, pomarańcze, piwo lipskie, w które
każcie jaja świeże całkiem włożyć dla
wypolorowania, suche cytryny, płotno,
nici; już się to wszystko posłało. Pantofle
będą robić, ale jeszcze rzemieśnicy
baranka opłukiwają; i więcej wina pośle
się strugami.”*

*„Pan Michałowski przyjechał sam do
mnie i mam biedy z nie nie małe: kwitów
jakichci tam nowych u was podostawał;
liczbę wywraca, tysiąca się złotych u
mnie upomina. Teraz znowu powiada, że
wam futer za kilkaset złotych posłał
(...)”.*

CHOCIM 1621

Onegdą 23 wysłaliśmy Pana Kossakowskiego we trzech tysięcy po żywność i ja swoją czeladź i koni ostatek (bo mi już ich 18 zdechło). Do tych czasów i żywności nie widzimy, i o Panu Kossakowskim nie słyszymy.

24 Pan Hetman Litewski umarł; o tym cicho.¹

26 bardzo wielką puszczo do nas strzelbę z tamtej strony. Bo skoro z rana przepawiły się pułki piękne, a snadź i Cesarz sam między nimi był i obóz objeżdżał, co stąd znać było, że kiedy się miał wracać, zwiedziono strzelbę, którą po 14 par bawołów ciągnęło. A w tym pułczek piękny od złota, srebra, złotogłowów szedł. Dałem był puszkarzowi złoty, że mi działo nabił, bo już ku wieczorowi było, i czekałem, ażby na to miejsce przy-szedł, kędy ona kula biła; ale mi się nie poszczęściło, bom tylko w jedno skrzydło zawadził, trochę omie-szkał zapalić.

KONKURS

Żółkiewski

@projektzolkiewski - Strona poświęcona edukacji

Edytuj CTA Wyślij wiadomość

[Strona główna](#) [Grupy](#) [Oferty pracy](#) [Wydarzenia](#) [Więcej](#)

[Promuj](#) [Szukaj](#) [Dodaj](#) [Ustawienia](#)

2. WARSZTATY JĘZYKOWE

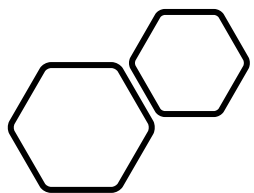
STAROPOLSKIE LISTY

- Kto?
- Do kogo?
- Kiedy?
- Jak często?
- Po co?
- Przez kogo?

QUIZ

WYBÓR SCENARIUSZA RPG

1. Zabawny syn

Hieronimie często i ty, jako i ja, miewasz posłańce, i nie jesteś też tak zabawny, abyś do mnie napisać nie miał czasu; tak też rozumiem, że stałoby za naukę, gdybyś list po łacinie do mnie z swej głowy napisał.

Hieronimek Chodkiewicz:

- a. miewa posłańce (*czyli kolegów*), ale nie jest dla nich zbyt zabawny, więc miałby czas, by napisać list do ojca;
- b. nie jest zabawny, kiedy pisze do ojca po polsku; byłby zabawny, gdyby napisał list po łacinie;
- c. nie jest zbyt zajęty, więc mógłby napisać list do ojca.

2. Niegrzeczny koń

Tak mi udają że się uczysz dobrze; ja tego nic nie widzę, jednak na powieść ludzką cieszę się z tego; i abyś to poznał po mnie że mi miło kiedy się uczysz, posyłam ci konia białego (...) Zdrów na nim jeźdź, a będziesz li się lepiej uczył, postaram się o co grzeczniejszego.

Hetman Chodkiewicz:

- a. cieszy się, że syn uczy się czytać powieści;
- b. pośle synowi lepszy prezent, jeśli ten będzie się lepiej uczył;
- c. nie uważa, że jego syn Hieronim dobrze się uczy; dlatego posyła mu w darze niegrzecznego konia.

3. Praca niegodna hetmana

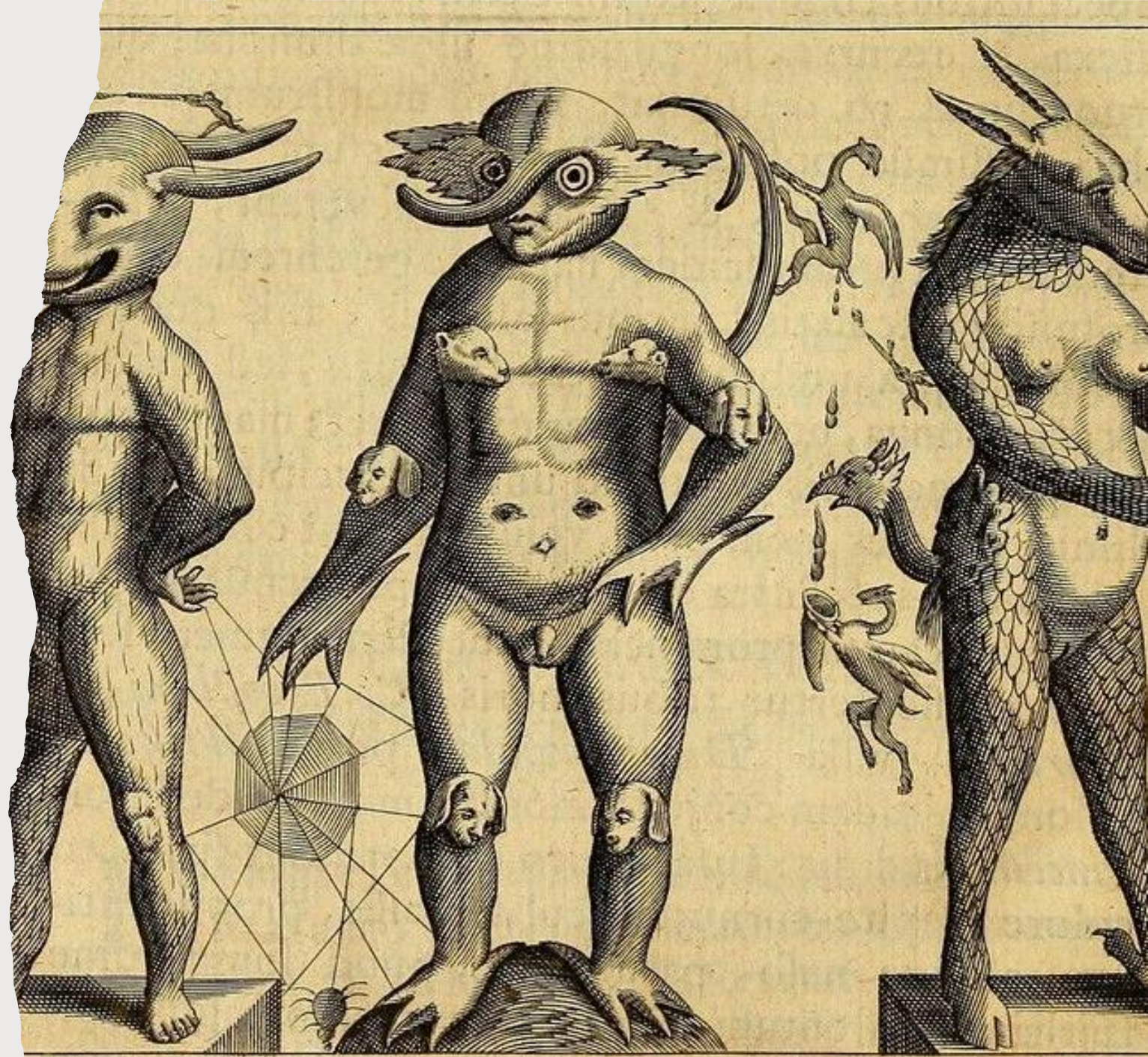

Od pana Zygmunta mam list; odpiszę nań za drugim posłańcem, bo teraz haniebniem zatrudniony. Panu Boguż cię w opiekę z dziatkami, moja duszo oddawam.

Chodkiewicz informuje żonę, że:

- a. nie może odpisać panu Zygmuntowi na list, gdyż jest bardzo zajęty;
- b. nie może odpisać na list, gdyż zajmuje się obecnie haniebną pracą, o której nie należy mówić głośno;
- c. pozdrawia żonę oraz jej dziadków.

4. Czeladka zbrzydła

Przypomniałem tego: natrąciliście to moja duszo, w liście, abym się nie obruszał że gospodarstwa pilnujecie i wtrącacie się w to. Nietylko abym się miał obruszać, ale Pana Boga o to proszę, aby cię wzmaczał w tem przedsięwzięciu; trzeba bo nam już o sobie wiedzieć, nie masz się na co spuszczać: czeladka się nam jakoś wyszpeciła.

Chodkiewicz:

- a. zachęca żonę do tego, by zajmowała się bardziej aktywnie służbą; informuje, że obyczaje służących się zepsuły;
- b. chwali żonę za to, że ta pilnuje gospodarstwa, szczególnie teraz, gdy czeladka (po staropolsku ganek) zepsuła się i zbrzydła (*wyszpeciła się*);
- c. informuje żonę, że służący (tj. czeladka) bardzo zbrzydli (*wyszpecili się*).

5. Strzelanie bąków

To acz mię cieszy, ale i wątpliwości przydaje, abyś nie raczej bąki za odejściem pedagogowem po Lachowicach strzelał. W obojgubyś mi wielkie oszukanie i smętek czynił; a i sobie samemu nie jeno oszukanie ale i szkodę.

Chodkiewicz napomina syna, by ten:

- a. nie strzelał do bąków (ptaków) podczas nieobecności nauczyciela (pedagoga);
- b. nie strzelał do bąków (ptaków) podczas pogrzebu nauczyciela (pedagoga);
- c. nie lenił się.

6. Dyjana

Moja najmilsza Zosieńku pociecho moja serdeczna. Przyniósł mi wielebny posłaniec, pan Hołub, list dziwnych jakichci imaginacyi pełen, i uśmiełem się mu i zdziwiłem się dziwnej i nieuspokojonej głowie etc. Co się moskiewki od kawalera tknie, dalibógem ci jej nie widział, a choćby i Dyanną była, jużby mię pewnie nie ruszyła pokusa.

Chodkiewicz:

- a. gani żonę za to, że ta jest zazdrosna o rosyjską brankę;
- b. gani żonę za to, że ta zajmuje się wymyślaniem dziwnych historii o mitologii antycznej;
- c. opowiada żonie o śmiesznym (*pełen imaginacyj*) liście od księdza Hołuba, który ma niespokojną głowę.

7. Chodkiewicz
wegetarianinem
?

Z strony mięsopust moich gdzie ich odprawowałem, tuszę, że Puciata powie i chociaż Książę Kurlandskie posyłał po mnie, bo sama przyjechała Księżna, wymówiłem się; a serdecznie temu rad, bo bym suspicyi był nie uszedł.

Chodkiewicz cieszy się, gdyż:

- a. nie pojawił się u księcia Kurlandzkiego na bankiecie i nie musiał jeść mięsa;
- b. cieszy się, że nie jadł mięsa, bo nie uszedłby *suspicyi* (ból brzucha);
- c. cieszy się, że nie spotkał się z księżną kurlandzką, o którą jest zazdrosna żona.

8. Makijaž hetmana

Łacnoby tedy wziąwszy pieniędzy taką kupę, kazać za gotowe kupić, bo tu i złe, i na borg wszystko czynią. Wymalować się nie mam komu dać. Kasper nie jest do tego, a też haniebnie zabawny. Obrazu waszego ja nie wydam, bo się w nim sam kocham.

Chodkiewicz:

- a. narzeka, gdyż przed pojawieniem się na sejmie nie zostanie odpowiednio pomalowany przez służącego Kaspra; Kasper nie zna się na makijażu;
- b. ubolewa nad tym, że nie może znaleźć malarza, który mógłby go namalować;
- c. nie chce publicznie pokazywać obrazu żony, bo tylko jemu (Chodkiewiczowi) się ten portret podoba.

9. Słoń i mucha

Pisał do mnie pan Wojewoda (Mikołaj Radziwiłł) on list (...) posyłam wam kopię (...) a to minie przecie wina a sztucznie zadana, że z gruntu wykorzenić dom ich chcę; jedno, że tam łacińskie słowa, nie wiem byście zrozumieli. Odpisałem na to, że z muchy szkoda słonia czynić.

Chodkiewicz:

- a. skarży się żonie na wojewodę Radziwiłła, że ten stawia mu (Chodkiewiczowi) fałszywe zarzuty w liście. Mianowicie wojewoda twierdzi, że Chodkiewicz chce zburzyć dom Radziwiłła;
- b. skarży się żonie, że wojewoda (Radziwiłł) napisał do niego list w niezrozumiałym języku (po łacinie);
- c. skarży się żonie, że wojewoda zarzucił mu knucie przeciwko rodowi Radziwiłłów.

3. SESJA RPG

wracających na Ukrainę po
majątek, podczas gdy przeby
uwięziony był przez Moskwic
tak ogromny, że twoja żona zap
jaki wywołali w niej Kozacy. Tera

CECHY

SILA (do ciosu)

WYTRZYMAŁOŚĆ

ZWINNOŚĆ

NAPISZ WŁASNY LIST